

Szkalka Ügyvédi Iroda

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

Dr. Bitskey Botond főtitkár Úr részére

BÍRÓSÁG	
2/2018	
Érkezett:	2019 JAN 16.
Példány:	1
Melléklet:	0 db
Keszletiroda:	

Tárgy : alkotmányjogi panasz kiegészítés
ügyszám : IV/1744-1/2018

vádlott :
képviselő : Szkalka Ügyvédi Iroda

levelezési cím : Dr. Szkalka Tamás ügyvéd

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Dr. Szkalka Tamás ügyvéd ()
mint mellékelten korábban meghatalmazással igazolt – képviseletében a Pesti Központi kerületi Bíróság előtt 16.B.20.157/2017. számon folyamatban volt büntető eljárásban (elsőfokú ítélet száma 16.B.20.157/2017/17., kelt: 2018.01.11., másodfokú ítélet száma 20.Bf.6691/2018/4., kelt: 2018.08.30., másodfokú ítélet kézbesítési ideje: 2018.09.14.) az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság útján benyújtott alkotmányjogi panasz tárgyában a T. Alkotmánybíróság által fenti számon 2018.12.12. napján kelt, részemre 2018.12.19. napján kézbesített felhívásnak megfelelően beadványomat az alábbiakkal egészítem ki:

Beadványomban az alábbi, Alaptörvényben nevesített jogok megsértésére hivatkoztam:

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

IX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

Álláspontom szerint e három Alaptörvényben rögzített alapjogsérelem egymásra épül.

Elsődlegesen azt kell megállapítani, hogy sérült-e véleménynyilvánítási szabadságához való alapjoga akkor, amikor a beadványban rögzített büntető ügyben a bíróságok bűnösnek mondták őt ki? Amennyiben erre a kérdésre igennel lehet válaszolni –meggyőződésem, hogy a helyes válasz az igen – úgy nyilvánvalóvá válik a másik két alapjogsérelem is, hiszen ha sérül a véleménynyilvánításhoz való jog, akkor sérül az I.cikk (2). bekezdésében rögzített kinyilatkoztatás is, miszerint „Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.”, hiszen akkor nem hogy elismeri, hanem éppen hogy nem ismeri el a Bíróság a büntetőügy vádlottjának egyéni jogát, majd pedig ugyanezen logika mentén eljuthatunk oda, hogy nem sikerült tiszteletben tartani a vádlott sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait.

A három jogsérelem tehát egymásra épül, de mindegyik előfeltétele a véleménynyilvánításhoz való alapjogsérelem.

Az alkotmányjogi panasz érdemi indokolásaként hivatkoztam az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésére.

Jelen beadványomban hivatkozom továbbá az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Egyezmény) 10. cikkére, valamint az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatára, nevezetesen a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatra és a 60/1994. (XII. 24.) AB határozatra.

Az Alkotmánybíróság e határozatokból kirajzolódó gyakorlata szerint a közhatalmat gyakorlókkal kapcsolatos véleménynyilvánítási szabadság tágabb, mint más személyeknél, továbbá az állami tisztviselők alkotmányosan védett magánszférája másokénál szűkebb.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem bizonyos gondolatok, vélemények, eszmék vagy értékek, hanem maga a véleménynyilvánítás lehetősége élvezi az alkotmányos védelmet. Így a véleménynyilvánítás fórumának szabadsága maga hordozza az alkotmányos értéket. A véleménynyilvánítási szabadság alapjoga ennek megfelelően nem tagadható meg azért, mert az elhangzottak mások érdekét, világfelfogását, szemléletét vagy érzékenységet sértik. A véleményszabadság és a vélemények kifejtésének szabad lehetősége éppen ezért a sokszínű és demokratikus közvélemény, illetve politikai akaratképzés elsődleges garanciája.

A bírói döntésekkel szemben azért került előterjesztésre az alkotmányjogi panasz, mert álláspontom szerint az ügyben eljáró bíróságok a vádlottal szembeni intézkedés során az intézkedő rendőröket érintő kritikát (már amennyiben volt ilyen) alaptörvény ellenesen szankcionálták a büntetőjog eszközeivel.

Álláspontom szerint – amennyiben valóban elhangzottak az ítéletekben rögzített kifejezések a vádlott által – azok értékítélet fejeznek ki, amelyek egy intézkedés során, azzal összefüggésben jelentek meg, ami pedig a véleménynyilvánítás szabadságának védelmét élvezi. A véleményszabadság erősebb oltalmát élvező közhatalmat gyakorló személyekkel szembeni bírálat során megengedett a túlzás, a provokatív vagy a polemikus stílus és ezzel együtt a véleménynyilvánítás korlátait, így a becsületet védő büntetőjogi tényállásokat is megszorítani szükséges értelmezni.

Álláspontom szerint az ítéletekben rögzített kifejezések nem öncélúak voltak, azok semmiképpen nem az intézkedő emberek emberi méltóságát sértették, a kifejezések magával az intézkedéssel kapcsolatban hangzottak el, annak végrehajtásához kapcsolódtak. Az eljárásban maguk a rendőrök is elmondták, hogy nap-mint nap hallanak ilyen tartalmú kifejezéseket szolgálat teljesítésük során, azokban mégsem került sor büntetőeljárás megindítására.

A jelen ügyben eljáró bíróságok egyáltalán nem vették figyelembe a beadványomban is hivatkozott 36/1994. (VI. 24.) AB határozat tartalmát, mely nemcsak általánosságban mondta ki a közhatalmat gyakorló személyeknek az őket érő bírálattal szembeni fokozott tűrési kötelezettségét, hanem az értékítéletek büntethetősége kapcsán rendelkező részben rögzítette, hogy "[a] hatóság vagy hivatalos személy... becsületének csorbítására alkalmas - e minőségére tekintettel tett - értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető".

Ezzel összhangban határozta meg az Alkotmánybíróság a közéleti szereplőket illető bírálat büntetőjogi megítélésének alkotmányossági szempontjait a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban. Az Alkotmánybíróság a "közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében" újfent hangsúlyozta az értékítéletet kifejező véleménynyilvánítások különösen erős védelmét, amely a túlzást vagy provokációt magukban foglaló kifejezésekre is kiterjed.

Jelen ügyben álláspontom szerint azt kell vizsgálni, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés a vád tárgyává tett cselekményt ezzel az alkotmányos szempontrendszerrel összhangban értékelte-e.

Jelen esetben – véleményem szerint - ez a bírói mérlegelés nincs összhangban a lefektetett alkotmányos keretekkel.

Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt szólásszabadság határainak - kiváltképp büntetőjogi korlátozásának - értelmezése során korábbi gyakorlatában az Alkotmánybíróság a "becsületérzés sérelménél" szigorúbb mércét határozott meg. A korábbi gyakorlaton alapuló, azt az Alaptörvény alapján továbbfejlesztő értelmezés szerint a közhatalom gyakorlóját érintő bírálát, értékítélet főszabály szerint nem lehet alapja jogi felelősségre vonásnak. A véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos határát e körben azok a közlések lépik csak át, amelyek az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütköznek, azaz a méltóságnak az emberi mivolt lényegét jogilag megragadó tartalmát sértik.

Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben hangsúlyozta, hogy a szólásszabadságnak ez a korlátja nem önmagában a véleménynyilvánítás becsmérítő vagy gyalázkodó jellegének szab határt, hanem az emberi méltóságnak az emberi mivolt lényegét meghatározó és óvó magját védelmezi. Az emberi méltóságnak ezt a korlátozhatatlan tartományát nem a méltóságból fakadó egyes részjogok (pl. becsület, jóhírnév) minősített, intenzív becsmérlése sérti, hanem az, ha a véleménynyilvánítás eleve ennek a sajátosan védett szférának a megsértésére irányul.

Álláspontom szerint a jelen beadvánnyal érintett ítéletekben rögzített kifejezések bizonyosan nem léphetik át ezt a korlátot.

Az Alkotmánybíróság következetes felfogása szerint tehát a közügyekre vonatkozó és a közéletben szerepet vállaló személyek és szervezetek tevékenységét érintő véleménynyilvánítás erősebb alkotmányos védelmet élvez, és így korlátozhatósága szűkebb körben nyerhet alkotmányos igazolást. Ennek megfelelően a közügyek vitatását érintő véleményszabadság korlátozását előíró jogszabályokat megszorítóan szükséges értelmezni.

Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben kifejtette, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő.

Az emberi méltóság büntetőjogi védelme a büntetőjog ultima ratio jellegéből fakadóan kizárólag azokkal a legsúlyosabb esetekkel szemben nyújthat oltalmat, amikor a közölt vélemény alkotmányos jogot sért vagy a jogsérelem veszélye közvetlenül jelen van.

Az Alkotmánybíróság mindezen szempontok mérlegelése alapján mondta ki, hogy a hatóság, hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus e minőségére tekintettel megfogalmazott, becsületének csorbítására alkalmas értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető. [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 230.].

A véleményszabadság nemcsak bizonyos felfogások vagy eszmék, hanem magának a véleménynyilvánításnak a lehetősége előtt nyit szabad utat. A közhatalmat gyakorló személyekkel szembeni közlésekkel szembeni állami büntetőhatalom gyakorlása a büntetőjogi szankció súlyossága, stigma jellege és öncenzúra kiváltására alkalmas hatása miatt ugyanakkor különösen érzékenyen érinti a véleményszabadságot és a szabadsággal élni kívánókat. A büntetőjogi jogszabályoknak éppen ezen okok miatt nem lehet olyan kiterjesztő értelmet adni, amely lerontaná vagy korlátozná az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítás szabadságát.

Mindezen fenti indokok alapján álláspontom szerint a jelen beadvánnyal támadott bírósági ítéletek szembe menve megsértették a vádlott jelen beadványban jelzett alapjogait, amikor olyan magatartást szankcionáltak a büntetőjog eszközeivel, melyek – a fent kifejtettek szerint – semmiképpen nem tartoznak ebbe a kategóriába. A vádlott cselekménye tárgyában nem mérlegelhetett volna az eljáró büntetőbíróság, hanem egyértelműen ki kellett volna mondania azt, hogy a vádlott szólásszabadsághoz való joga jelen esetben megelőzi a sértettek becsületéhez való jogát, így a cselekmény nem lehet bűncselekmény.

Budapest, 2019. január 09.

Tisztelettel:

SZKALKA ÜGYVÉDI IRODA
